

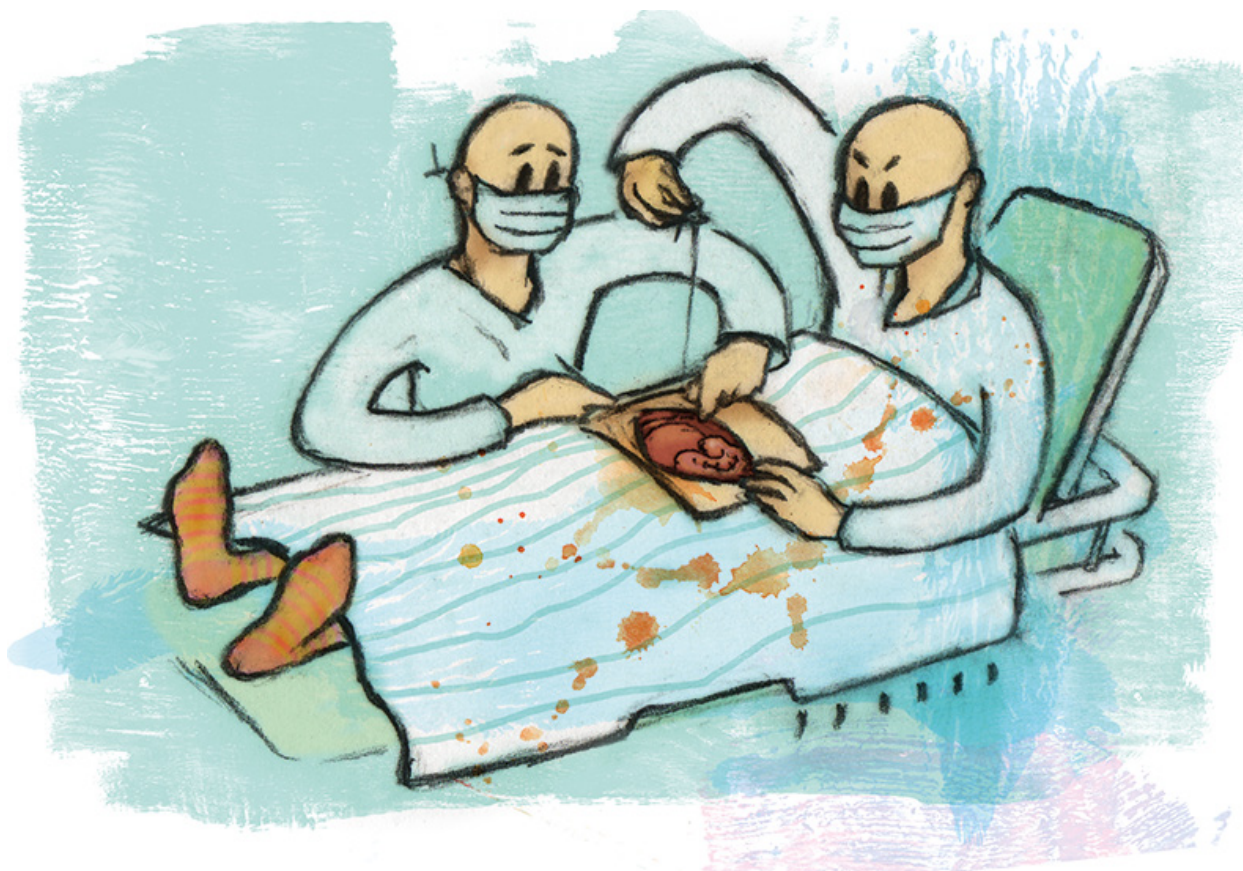
Brukermedvirkning i helseforskning i Helse Midt-Norge

Møte i NSG

Radisson Blu, 17. November 2016

May Britt Kjelsaas, rådgiver
Helse Midt-Norge RHF
helsefagavdelingen

Hvordan oppfylle kravene til brukermedvirkning?

Brukermedvirkning i helseforskning, hva er det?

- ✓ Brukermedvirkning vil si at brukerne har innflytelse på helsetjeneste og utforming av tjenestetilbudet
- ✓ Brukermedvirkning er lovfestet i spesialisthelsetjenesten, jf. foretakslovens § 35
- ✓ Brukermedvirkning i forskning er et krav fra myndighetene (men ikke lovfestet)

Brukermedvirkning i forskning

Krav fra myndighetene gjennom flere år

- Nasjonal helse- og omsorgsplan 2006-2007
- Forskningsmeldingen (Meld. St. 18) 2012-2013
- HelseOmsorg21 (2014)
- Oppdragsdokumenter til RHF-ene gjennom flere år. Et eksempel på formulering fra OD 2015:

«...krav om begrunnelse dersom brukermedvirkning er fraværende i planlegging og gjennomføring av klinisk forskning eller helsetjenesteforskning....»

Oppdrag gitt i 2013: Nasjonale retningslinjer for BMV i forskning

- Arbeidsgruppe ledet av Helse Nord, alle regioner deltok
- Rapport m/forslag til retningslinjer avgitt 10.02.2014, høring i RHF-ene våren 2014
- RBU Midt-Norge er involvert og har gitt innspill underveis
- Arbeidet er forankret i NSG og RHF-enes strategigruppe
- Retningslinjene ble vedtatt i AD-møte 15.12.2014
- Utarbeidelse av felles styresak til alle RHF våren 2015
- Styrevedtak juni 2015 i HMN RHF. Vårt styre vedtok i tillegg at det skulle utarbeides en regional veileder – «**en oppskrift for hvordan brukere kan involveres**»

Styrevedtak HMN RHF 18.06.2015

1. Styret i Helse Midt-Norge RHF vedtar rapporten «Brukermedvirkning i helseforskning i Norge» som retningsgivende for økt brukermedvirkning i forskningens ulike faser.
2. Styret vedtar «Retningslinjer og tiltak» for brukermedvirkning i helseforskning i Norge som foreslått i saksfremlegget.
3. Styret ber administrerende direktør om å følge opp at helseforetakene iverksetter de ulike tiltakene, og at disse vurderes i budsjettprosessen i årene fremover.
4. Styret ber administrerende direktør utarbeide en regional veileder for gjennomføring av brukermedvirkning i helseforskning i Helse Midt-Norge. Arbeidet må gjennomføres i samarbeid med brukerutvalg og forskningsmiljø.

Oppfølging av styrevedtaket

Høsten 2015 ble det innhentet innspill fra regionalt forskningsutvalg (RFU) og fra brukerseminar i regi av regionalt brukerutvalg (RBU) i Helse Midt-Norge.

Våren 2016 ble det nedsatt en regional arbeidsgruppe bestående av Snorre Ness og Arthur Mandal (fra RBU), Marit Kvangarsnes (forsker HMR), Hege S. Haugdahl (forsker Helse N-T) og Torgrim Tandstad (forsker St. Olav).

Sekretariat RHF: May Britt Kjelsaas / Kjell Åge Nilsen

Diskusjoner: hva er utfordringene og hvordan gjør vi det i praksis?

- Medvirkning kan være utfordrende for brukere, som har mindre forskningskunnskap. Graden av medvirkning kan variere
- Forskjeller mellom klinisk forskning og translasjonsforskning/ grunnleggende forskning. Mer utfordrende jo lengre unna klinikken, hvem er aktuelle brukere?
- Konsekvenser for gjennomføring av forskningsprosjekter?
- Organisering, ressurser? **Har vi nok brukere?**
- Hvem skal forskeren kontakte? RBU, klinikk, HF, forbund?

Veileder for brukermedvirkning i helseforskning i HMN - basis

- Veilederen bygger på de nasjonale retningslinjene
- Formålet med brukermedvirkning i forskning er å forbedre helsetjenesten
- Representanter fra pasient- og brukerorganisasjoner skal bidra med pasient/pårørende-erfaringer, belyse utfordringer, kunnskap (enkeltpersoner og organisasjoner), deltakelse i styringsgrupper og/eller i prosjekter
- Retningslinjer og regional veileder gjelder for forskningsprosjekter i HMN, uansett finansieringskilde

Informasjon til brukere

BMV i forskning kan være å ha synspunkter på:

- Økonomiske rammer, prioritering av fagområder, kriterier for tildeling, utlysningstekster, utvelgelse av forskningsprosjekter, evaluering av forskningsprosjekter, publisering og kunngjøring av resultater, implementering av resultater
- Organisering, målsettinger, informasjon, styring, finansiering, gjennomføring
- Medvirke i styringsgrupper, referansegrupper, arbeidsgrupper
- Bruker kan bidra som prosjektdeltaker

Informasjon til forskere

Hvordan kan brukermedvirkning foregå?

Ha synspunkter på prosjekter, medvirke i styringsgrupper, bidra som prosjektdeltaker.

Representanter oppnevnt eller foreslått av organisasjoner eller brukerutvalg (tillitsvalgte) eller rett og slett personer med kunnskap og erfaring fra aktuelt område.

Er det kostnader ved brukermedvirkning?

Ja, kostnader må påregnes i hht regionale satser.

Informasjon til forskere

Hvordan kan man finne aktuelle brukere?

- Hvis forskningsprosjektet har en tydelig målgruppe:
Ta kontakt med en organisasjon (eks. LHL, NAAF), ta kontakt med en brukerorganisasjon knyttet til det feltet man skal forske på; se helsenorge.no
- Hvis forskningsprosjektet har mer allmenngyldige problemstillinger:
Ta kontakt med helseforetakets brukerutvalg eller en paraplyorganisasjon som FFO eller SAFO

Informasjon til forskere

Hvordan kan man finne aktuelle brukere?

- Hvis forskeren er i tvil om hvilken type brukermedvirkning som er egnet:
  - kontakt brukerrepresentant i forskningsutvalget på sykehuset/foretaket
  - Kontakt brukerutvalget i klinikken
  - Kontakt brukerutvalget ved helseforetaket

Mer informasjon?

Om brukermedvirkning:

<https://helse-midt.no/om-oss/brukermedvirkning>

Veileder for BMV i forskning:

<https://www.ntnu.no/dmf/samarbeidsorganet/brukermedvirkning>

May.britt.kjelsaas@helse-midt.no

Erfaringer så langt - etter publisering av veileder

- ✓ Første versjon av veilederen har fått positive tilbakemeldinger
- ✓ Kort tid og noe begrenset erfaringsgrunnlag
- ✓ Behov for videreutvikling i dialog med brukere og forskere
- ✓ Behov for kurs/seminarer/e-læring
- ✓ Arbeidet har startet, men vi er ikke i mål. Dette blir et kontinuerlig arbeid!

Colourbox